

Ünite 8:1938'den Günümüze Sosyal, Kültürel ve Sanatsal Değişme ve Gelişmeler

II. Dünya Savaşı Yıllarındaki Sosyal ve Kültürel Gelişmeler

Tek parti yönetiminin sosyal ve kültürel alanda gerçekleştirdiği politika ve yaklaşımların 1946 yılına kadar olan kısmı ve sonrasını iki ayrı ana kategori olarak değerlendirmek gerekir:

1. 1946 yılına kadar, halkı pek dikkate almayan, II. Dünya Savaşı'nın doğrudan ve dolaylı etkileriyle şekillenen uygulamalar sonucu devlet, cumhuriyeti, ilke ve inkılapları devam ettirmek amacıyla, halka ulaşmak, ona rejimi anlatmak için kurduğu "Halk evleri"nde her şeyi kontrol eden kuşkucu ve sakıncacı bir anlayışla hareket etmiştir. 1940 yılında yapılan düzenlemeyle inkılabın ruhuna uymayan dini içerikli yayınlar dâhil her şey yasaklanmıştır. Bu düzenlemeye uygun olarak 1942'de gazetelere müdahale edilmiştir. Aynı yıl ekmek karneye bağlanmış, yetersiz beslenmeyle ilgili olarak ortaya çıkan çiçek, tifüs gibi salgın hastalıklar dönemin karikatür dergilerine konu olmuştur (S: 247, Fotoğraf 8.2). Eğitim alanında en önemli gelişme Köy Enstitüleri'dir. İsmet İnönü himayesinde Milli Eğitim Bakanı (Maarif Vekili) Haşan Ali Yücel yönlendirmesiyle ve İlk Öğretim Müdürü İsmail Hakkı Tonguç yönetiminde, % 80'ni köylerde yaşayan nüfus yapısının gereği olarak düşünülen "köy enstitüleri"yle hem tarımın bilimsel yöntemlerle yapılmasını hem de köylünün eğitilmesini amaçlıyordu (S: 246, Fotoğraf 8.1). Köy enstitülerinin kurulmasının bir diğer amacı da köyden kente göçün engellenmek istenmesidir. Uygulanan tarım ve ticaretteki politikalarla enflasyon (1938- 43 arasında tüketim malları beş kat artar) süreç içinde kırsal kesimin hükümetten ve CHP'den uzaklaşmasının nedeni olmuştur. Şehirler ise görece daha rahat yaşamıştır.

2. 1946 yılından sonra ise, halkın ilgi ve beğenisini dikkate alan uygulamalar. Savaşın sonunda oluşturulan yeni düzende, tek parti yönetiminin "halk için halka rağmen" halkçılığı yerine, "halk için halkla beraber" anlayışına dönüşmüştür. 1947 kongresinde laiklik ve inkılapçılık ilkelerinde gevşemeler olmuştur. Demokrat Parti'nin 1946 yılında kurulmasında altı ay sonra yapılan seçimlerde gösterdiği büyük başarı, devlet politikalarında halkın yaşayışına ilişkin uygulamaların gözden geçirilmesini zorunlu kılmıştır. 1947 kurultayından sonra padişah türbelerinin açılması, imam-hatip yetiştirmek için kursların açılması ve ilahiyat fakültelerini kurulması, diyanet mensuplarının maaşlarına zam yapılması gibi düzenlemeler gerçekleşmiştir. Tek parti hükümetlerinin son başbakanı Şemsettin Günaltay döneminde demokratikleşme ve dini konularda yeni uygulamalar görülür. İlkokul 4. ve 5. sınıflarına din dersi açılması bu dönemin uygulamaları arasındadır.

1945'te Milli Kalkınma Partisi ile başlayan çok partili hayat 1946'da Türkiye Sosyalist Partisi, Sosyal Adalet Partisi, Liberal Demokrat Parti, Çiftçi ve Köylü Partisi, İslam Koruma Partisi, Yurt Görev Partisi, İdealist Parti, Türk Muhafazakar Partisi gibi çeşitli ideolojik yaklaşımların temsilcisi partilerle fikir ve siyaset alanı zenginleşmiştir.

Demokrat Parti Döneminde Sosyal ve Kültürel Alanda Tartışmalar/Gelişmeler

Demokrat Parti döneminde okullarda din dersinin zorunlu hale getirilmesine karşı, Arapçanın öğrenilmesi, yeni din dersleri konulması ve imam hatip okullarının açılması gibi istekler reddedilmiştir. Bu süreçte çok sayıda Atatürk heykeli saldırısı sonucunda "Atatürk'ü Koruma Kanunu" çıkartılmıştır. Diğer gelişmeler aşağıdaki gibi sıralanabilir;

- Ezanın yeniden Arapça okunması
- Dini dergi ve gazete yayınlarında artış ve bazılarının kapatılması
- Diyanet İşleri Başkanlığının da katkılarıyla komünizm aleyhtarlığı
- Halkevleri ve Köy Enstitüleri'nin solcu ve CHP'nin denetinde olduğu gerekçesiyle kapatılması
- Genel af ve hafta sonu tatilinin yasallaşması,
- Vaat edilmesine karşın sendikali işçilere grev hakkının verilmemesi ve grev girişimlerinin çok sert biçimde bastırılması ve sendikaların kapatılması

1960-1980 Dönemi Sosyal ve Kültürel Tartışmalar/Gelişmeleri

1960 askeri müdahalesinden sonra, Milli Birlik Komitesi (MBK) ve Demokrat Parti dönemi muhalefetine esas söylemi “dinin siyasete alet edilmemesi” olmuştur. Bunu için Yüksek İslam Enstitüsü’nde reformlar yaparak dini eğitimin yanında sosyoloji, iktisat, ekonomi ve medeni hukuk derslerinin eklenmesini sağlamıştır. Kuran’ın Türkçeleştirilmesi konusunda çalışmalar yapılmıştır.

9 Temmuz 1961’de kabul edilen yeni anayasa ile devlet demokratik, laik sosyal bir hukuk devleti olarak kabul edilmiştir. Kuvvetler ayrılığı ilkesiyle yasama görevi Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu’na verilir. Temel hak ve hürriyetler konusunda anayasada ayrıntılı ifadeler yer almıştır ve buna uygun olarak Anayasa Mahkemesi kurulmuştur. Kanunla düzenlenmek üzere işçilere sendikalaşma ve grev hakları verildi. Ücretli hafta sonu ve bayram tatili hakkının yanı sıra yine ücretli yıllık izin hakkının kanunla düzenlenmesi anayasada yer aldı.

İkinci İnönü hükümeti din eğitiminde yeniden yapılanmalara gidilir. Suat Sabri Ürgüplü Hükümeti ise İmam Hatip Okulu mezunlarının ilköğretim öğretmenleri olmalarının önünü açar. Laikliğin dini yok ettiğine ilişkin toplantılar yapılır. Bu gelişmelerle bağlantılı olarak 1966’da Alevi partisi olarak tanımlanan “Birlik Partisi” kurulur. Bu süreçte sol içerikli yayınlar ve çeviri yapanlar, hükümet tarafından hapse atılmıştır. Muhalefet, hükümetin mali ve iktisadi konularda olumsuz görünümünü değiştirmek için “komünizm belası” yarattığı suçlamaları yapmıştır. Dini konularda ayrıştırın politikalar Elbistan’da Şii vatandaşların düzenlediği Ehlibeyt Gecesi’nde Sünni-Şii çatışması yaşanır. Osmaniye’de de Kur’an yakıldığı söylentileri üzerine olaylar çıkmıştır. Tartışma ve çatışma ortamı içinde, bundan sonraki yaklaşımlar ve gelişmeler aşağıdaki açıklamalı başlıklar halinde verilebilir:

1. B. Ecevit sağ-sol çatışmalarında kullanılan din motifinin dinle bağlantılı olmadığını söyler. Ona göre, yabancıların ekonomik çıkarları doğrultusunda din kullanılmaktadır.
2. Cumhurbaşkanı C. Sunay, gericilerin ülkeye hâkimiyetinin milleti geriye götüreceği, diğer yandan aşırı solla birlikte ülke, karanlık dikta rejimine ve ülkenin bağımsızlığının tehlikeye gireceğini söyler.
3. Türkiye İşçi Partisi sendikalara ilişkin yankı bulan çalışmalar yapar. Zonguldak maden işçilerinin grevi bu ortamda yapılır ve Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu ve hükümet grevi kanunsuz ve komünist eylem olarak ilan eder.
4. Grev girişimlerine polis yerine askerler müdahale eder.
5. Öğrenciler devrimci, ülkücü ve akıncı olarak gruplara ayrılmıştır.
6. 1970’li yıllarda endüstri, teknik ve meslek liselerine önem verilse de, bilhassa 1978-80 yılları arası birkaç aylık eğitimlerle öğretmen yetiştirilmesi, eğitimin gündelik-dönemlik siyasete alet edilmiştir.
7. 24 Temmuz 1963’de yürürlüğe giren Toplu İş Sözleşmesi, Grev, Lokavt ve Sendikalar Kanunu 1970 muhtırasıyla askıya alınır.
8. 1974 koalisyonu genel af, vergi barışı, eğitimde fırsat eşitliği, gelir dağılımı eşitliği gibi konuları gündemine alır. Aynı yıl 20 Temmuzda Kıbrıs Çıkartması yapılır. Kıbrıs müdahalesinden sonra uluslararası tecrit ekonomik durumun daha da kötüye gitmesine neden olur.
9. Aralık 1961’den 30 Haziran 1967’ye kadar haftalık olarak çıkan Yön Dergisi dönemin siyasi fikir hayatını etkilemiştir.
10. Türkiye İşçi Partisi, hükümetlerin bölgencilik yaptıklarını ve doğunun gelişmemesini dikkate çekiyordu. Adalet Partisi ağırlıklı koalisyonlarda 141. ve 142. ceza kanunu maddelerinin komünizm, Kürtçülük ve ırkçılık kontrol altında tutan maddeler olduğunu savunuyordu.

1980-2000 Dönemi Sosyal ve Kültürel Tartışmalar/Gelişmeler

1980 müdahalesinden sonra asayişin belli oranda sağlanmış olması dahi memnuniyet yarattığı iddia edilir. Anavatan Partisi ve sonrasındaki koalisyon hükümetleri toplumsal barışa vurgular yapsa da, sıkıntılar giderilmemiştir. Ordu yönetiminin âdeta on yılda bir darbe yapabileceği kanısı her çevrede hâkimdir. Darbeler modern, postmodern, e-muhtıra şekillerinde de olsa bir gelenek hâlini almıştır. Yüzyılın sonunda gerek ordu - siyaset gerekse kurumlar arası ilişkiler gelişen görsel ve yazılı iletişim kanalları sayesinde şeffaflaşmaya başlamıştır. Bu ortam içinde kültür alanındaki

gelişmeler ana hatlarıyla şöyledir:

Radyo: Türkiye'nin sosyal ve kültürel yaşamını etkileyen gelişmeler içerisinde en etkili olanı şüphesiz 1990'lı yıllarda hızla gelişen radyo ve televizyon olayıdır. İstanbul Radyosu 1927'de İstanbul Sirkeci'deki Büyük Postane'nin bodrum katında yayına başlarken, Ankara Radyosu da aynı yıl Ankara'da da Ulus'ta kurulan bir stüdyoda hizmet girmişti. Ankara Radyosu 29 Ekim 1938'de verici ve stüdyo imkânları ile İstanbul Radyosunu ikinci plana itmişti. İzmir'de Belediyenin kurduğu İzmir Radyosu da 1948'de yayın hayatına başlamıştır. Radyo'nun Türkiye'de nüfusun yarısına yakınına ulaşabilmesi 1960'lı yıllarda olmuştur ki günlük yayın süresi 12-13 saat civarındaydı.

Matbuat Umum Müdürlüğü. Basın Yayın Genel Müdürlüğü gibi yapılar içinde çalışmalarını sürdüren Radyo, 1961 Anayasası ile tarafsız ve özerk statü kazanmıştı. 1 Mayıs 1964'te yürürlüğe giren TRI' yasası ile büyük bir atılım yapmıştır. Öyle ki bu tarihte iki milyon olan alıcı sayısı %150 artarak 1980'de 4.5 milyona ulaşmıştır. 1982 Anayasasından sonra yeni düzenlemeler ile yapısı geliştirilen ve bir üst kurul ile desteklenen TRT 1984'te canlı yayın yapmaya başlamış 1985'ten itibaren bilhassa müzik programlarının canlı yayınına ağırlık vermiştir. Bu yıllarda kanunen tek müessese olmasına karşın özel radyo ve televizyonların da birer birer yayın hayatına girdikleri görülmüştür. 1994 yılında radyo sayısının 500'ü geçtiği söylenir.

Televizyon: Televizyon yazılı basından da daha etkili biçimde toplumu etkileyen araç olmuştur. 31 Ocak 1968'de deneme yayınına başlayan TRT Televizyonu, yayına haftada 3 gün, üçer saat olarak başladı ve 1 yıl sonra haftada 4 güne çıktı. 1970'de İzmir Televizyonu, ardından 1971'de İstanbul Televizyonu faaliyete geçti. 1973'de ise Türkiye Cumhuriyeti'nin 2. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün cenaze töreni naklen yayınlandı. 20 Temmuz 1974'te başlayan Kıbrıs Barış Harekati'nden tüm Türkiye ve Avrupa TRT yayınlarıyla haberdar oldu. Eurovision Şarkı ve Beste Yarışması'na Türkiye, ilk kez 1975'de TRT'nin organizasyonu ile girdi. Süreç içinde TRT bünyesinde çok sayıda kanal açılmış ve uydu aracılığı ile sadece Türkiye'de değil Orta Avrupa'dan Orta Asya'ya kadar yayılan coğrafyada Türk kanalları izlenebilir duruma gelmiştir.

Turgut Özal'ın Cumhurbaşkanlığı döneminde Türkiye dışından yapılan TV yayınları başlaması önemli bir dönüm noktası olmuştur. 1990 itibarıyla özel kanalların da devreye girmesiyle siyaset, ekonomi (reklam) kültür hayatında son derece etkili ve kârlı bir güç hâline gelen televizyonculuk, gazete ve holding sahiplerinin de büyük ilgi duyduğu bir alan oldu. 8 Temmuz 1993 düzenlemesiyle radyo ve televizyon yayınında devlet tekeli kaldırıldı. 13 Nisan 1994 tarihinde çıkarılan 3984 sayılı yasa ile bütün yayın alanını kontrol etmek üzere Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) oluşturularak sektörün çalışmalarına bir standart getirilmek amaçlandı.

Mimarlık: Mimarlık alanında dışa açılma 70'li yıllarda başlamıştır. Ekonomik durgunluğun da bir ölçüde zorladığı bu dışa açılma, Türkiye inşaat sektörünün Libya, Irak vb. petrol ülkelerindeki yatırım taleplerinin değerlendirmeleri sonunda büyük başarı ortaya koydukları bir hizmet alanı olmuştur. Cumhuriyetin ellinci yılında 29 Ekim 1973'te açılışı yapılan Boğaziçi Köprüsü üç yıllık inşa sürecinden sonra iki kıtayı birbirine bağlarken köprünün proje aşamasında Türk firmalar katkı sağlamıştır. Turizm sektörü için yapılan binalar, yurtdışı restorasyon ve yeni binaların yapımında inşaat sektörünün başarıları kayda değer başarılarıdır.

Müzecilik: Taşınmaz kültür varlıkları ile ilgili kanun 1906 tarihli Asar-ı Antika (eski eserler) nizamnamesi ile 1973 yılına kadar devam etmiştir. 1951'de Anıtlar Yüksek Kurulu ve Taşınmaz Eski Eserler Kurulu oluşturulmuştur. Bu kurul vasıtasıyla mimari ve tarihî anıtların koruma, bakım ve onarım işleri düzenlenmiştir 1935 sonrası yapılan arkeolojik kazıların buluntuları il arkeoloji müzelerinde sergilenmektedir. Türklerin Anadolu'daki tarihî ve kültürel mirasın sahibi olduğunu göstermeyi amaçlayan tarih anlayışının bir neticesi olarak eserler bu müzelerde sergilenmektedir.

Müzik: 1960-80 arası dönemde gittikçe hızlanan köyden kente ve özellikle büyük kentlere göçün ortaya çıkardığı ekonomik ve sosyal sorunlarla düşünce ve entelektüel düzey sorunlu hale gelmiştir. Müzik alanında umutsuzluğu ve çaresizliği konu edinen arabesk müzik bu dönemde yaygınlaşır. 70 yıllarda pop, folk, rap gibi müzik türlerinin geniş kitleler tarafından sevilir. Arabesk müzikte Orhan Gencebay çok önemli isim olmuştur. "Türk müziğinde serbest çalışmalar" olarak nitelediği şarkılarından bilhassa 70'li yıllarda (Batsın bu dünya. Bir teselli ver vb.) toplumun psikolojisini musiki ile yansıttığı bir kabul edilir.

Arabesk ve pop müziğin yoğun rağbet görmesi devlet eliyle Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı gibi kurumlarla sanat müziğinin geliştirilmesi amaçlanır. Resmî müzik topluluklarının ilki olan İstanbul'daki Devlet Klasik Türk Müziği Korosu Prof. Nevzad Atılg ile Tarihçi ve Müzikolog Yılmaz Öztuna tarafından 1975 yılında kuruldu. Bu koro 2000'li yıllarda "Cumhurbaşkanlığı Klasik Türk Müziği Korosu"na dönüştürülecektir.

Resim: Tek partili dönemde sanatçıları ülke insanı ve yurt köşeleri hakkında çalışmalara özendiren resim heykel sergileri 1939'dan itibaren gelenekselleştirilmiştir. Resmî kuruluşlar koleksiyonlarını oluşturduğu bu sergilere Türk sanatçıların katılımı teşvik edilmiştir. 1939'dan sonra başlayan yurt sergileri sanatçıların ülke ile bütünleşmelerini sağlamada katkı vermiş, eserler parti ve halkevleri tarafından satın alınmıştır. Resim satın almak 1970'lere kadar tek başına devletin gerçekleştirdiği bir görev gibi algılanmıştır. Bu tarihten sonra bankalar ve büyük şirketlerin ve mali

durumu belli bir düzeyin üstünde olan kesimde koleksiyoncu olarak ortaya çıkmaya başlamıştır. Uluslararası İstanbul Bienalleri Türk sanatçıların eserlerinin koleksiyonlarda yer almasında önemli bir rol oynamıştır.

Tiyatro: 1949'da kurulan Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünün 1980'li yıllara kadar yerli yazarları teşvik etme ve millî edebiyatı zenginleştirme yetersiz kaldığı için eleştirilmiştir. Tiyatro alanında sahnelenen yerli eserlerin azlığı. Devlet Operasında Belediye Tiyatroları ve Devlet Konservatuarlarında da görülür. Tiyatroda ülkenin siyasi, sosyal ve toplumsal gelişimine göre şekillenmiş ancak ekonomik olarak kendi ayakları üzerinde duramamış ve ödenek yardımıyla ihtiyaç duymuştur. Melih Cevdet Anday, Cahit Atay, Orhan Asena, Refik Erduran, Recep Bilginer, Turgut Özakman, Aziz Nesin, Tarık Buğra gibi tarihî ve siyasi konuları, devlet-toplum ilişkileri ve toplumsal sorunları işleyen yazarların eserlerine sıklıkla yer verilmiştir. Tiyatro için en önemli gelişmelerden birisi de 1982 yılında özel tiyatrolara devlet desteğinin başlatılması olmuştur.

Sinema: Yirminci yüzyılın son çeyreğinde Türk sineması siyasi ve toplumsal meseleler kadar seks ve komedi tarzında ürünler vermiştir. Geniş kitlelere ulaştığı 1960- 1970'lerdeki seyirci sayısını 2000'li yıllara kadar bir daha yakalayamadı. 1990'larda çekilen filmlerin bir kısmı mali yetersizlik ve salon yokluğundan gösterime girme şansını bulamamıştır. Salon sıkıntısının yanı sıra Amerika ve Avrupa ile neredeyse aynı anda vizyona giren filmlerin Türkiye gösterime girmesi salon sıkıntısını arttırmıştır. 2000'li yıllarda yerli sanatçıların ve firmaların filmleri de son derece önemli izleyici sayısı ile topluma ulaşma konusundaki sıkıntıların aşıldığını göstermektedir.

Sağlık: Türkiye'de bölgeler arası nitelikli iş gücü dağılımının hiçbir zaman istenen seviyeye çıkmadığı eğitim, sağlık gibi temel sektörlerin sanayileşmiş bölgelerde yığıldığı bilinmektedir. Bu dönemde sağlık hizmetlerinde de Sosyal Sigortalar Kurumunun yetersiz kalması sebebiyle özel sektörle sorunun aşılması düşünülmüş ve özel sağlık sigortası uygulamaları teşvik edilmiştir.

Bununla birlikte devletin bu sektöre sağladığı destek ile insan gücü açısından 1980-1995 arasında gelişmiştir. Toplam sağlık personeli sayısı %155 artarken ağırlık pratisyen hekim ve sağlık memurlarının sayısında olmuştur. Aynı dönemde sosyal güvenlik kapsamına dâhil edilen nüfus %130 oranında artmıştır. Bu süreçte bölgelerarası farklılık %50 azalır. Türkiye hemen her bölgesinde son derece modern görüntüleme cihazlarının bulunduğu sağlık merkezleri ile hemen her şehirde açılmış olan üniversitelerin hastaneleriyle vatandaşlara sağlık hizmeti götürme standardını giderek yükseltmektedir.

Tarım ve Sanayi: Cumhuriyetin başlarında nüfusun %75'inin tarım alanında çalıştığı ve ihracatın %85'inin tarımsal üründen oluştuğu durumdan, sanayi ve hizmet sektörlerinin devamlı büyümesiyle gayrisafi milli hâsıla içinde tarıma bağlı pay 1960'larda %38, 1990'larda %14 kadar gerilemiştir. Türkiye'de imalat sanayi ülke genelinde küçük ölçekli olmuştur. 25 kişiden az çalışanı olan iş yeri sayısı toplamın %95'ini oluştururken sağladığı katma değer toplamın %13'ünü geçememektedir. Büyük iş yerleri %87'lik bir katkı sağlamaktadır. Sanayi alanında önceliği kimya, makine, gıda ve dokuma, giyim, ayakkabı, deri üretimi sektörleri almaktadır. Dönemin öne çıkan özelliği devletin küçültülmesi ve başta imalat sanayi olmak üzere ekonomik hayattaki yerinin azaltılması olmuştur. Anılan 90'lı yıllar ihracatında sanayi mallarının yeri hızla artmasına karşın ürün kalemlerinde gereken çeşitliliğin sağlanamadığı eleştirileri yapılmaktadır.

Teknolojik Araştırma Geliştirme:

Yirminci ve yirmi birinci yüzyılda gelişmenin en önemli göstergesi bilim ve teknoloji alanındaki yeniliklerle rekabet gücünü geliştirmek olmuştur. Bilgi üretimi en yüksek istihdam ve katma değer artışı sağlayan sektördür. Ancak Osmanlı son döneminden itibaren devam eden ithal-ikameci anlayış dolayısıyla Türkiye ekonomisi bu sahaya kaynak ayırmak ve önem vermek gibi bir yaklaşıma ancak yüzyılın sonlarında ulaşabilecektir. OECD ülkeleri arasında sonuncu olan Türkiye'nin 1990 itibarıyla Ar-Ge harcamalarının gayrisafi milli hâsılaya oranının uluslararası sıralamada ölçeğin alt sınırına gelememiş olması dikkat çekicidir. Son on yılda bölgede araştırma-geliştirme faaliyetlerine en çok bütçe ayıran devlet hâline gelen Türkiye'nin bu sahadaki öncü kurumu TÜBİTAK olmuştur.

Dünyanın gelişmiş ülkelerinde Ar- Ge harcamalarında özel sektörün %70, kamunun %30 payı vardır. Özel ve kamu sektörü dengesinin Türkiye'de tam tersidir.

İnternetin yaygınlaşması: 20. yüzyılın ikinci yarısı bilgisayarların insan hayatına girdiği ve her geçen gün etkin hâle geldiği bir döneme işaret etmektedir. Bilgisayarların gelişmesine paralel olarak internet ile haberleşme sistemleri dünyanın her yerinde olan bitenden insanların bilgi sahibi olmasına imkân sağlamaktadır. Bu yöntem kamuoyu oluşturmak ve kitleleri mobilize etmek için de kullanılabilir. Türk Dil Kurumunun Genel Ağ olarak tanımladığı internete Türkiye 1998 yılında bağlanmıştır. Üniversiteler de TÜBİTAK'a bağlı bir teknoloji birimi olan Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi (ULAKBİM) üzerinden uluslararası bilgi kaynaklarına ulaşmaktadırlar.

1980'de yaklaşık 45 milyon olan ülke nüfusunun 75 milyona ulaştığı günümüzde dünya ortalamalarına göre hızla artan temel ihtiyaçların planlı bir şekilde karşılanamamasından doğan sosyal, ekonomik, kültürel ve politik sorunların en üst düzeye ulaştığı bir dönemi kapsamaktadır. Hemen her iktidar döneminde ağırlıklı olarak yeni kadrolar açılarak

devlet memuru sayısını ihtiyacın birkaç misline çıkarılmasına karşın yeterli iş sahaları ve üretim sektörüne yeterli kaynak ve eleman aktaramamaktan kaynaklanan sıkımlar kitleleri ümitsizliğe sevk edecek boyutlara erişmiştir.

Üniversite sayısının her ile en az bir tane olacak şekilde çoğaltılması öğretim elemanı eksikliğinin giderilememesi yüksek eğitim kurumlarının ve YÖK'ün yeniden yapılandırılması ihtiyacını ortaya çıkardı. 2000'li yılların kaderini bu konuda yapılacak çalışmaların başarısı belirleyecektir. Türkiye son dönemde izlediği siyaset ile tarihî, kültürel ve dinî bağları bulunan coğrafyadaki ülkelerle yakınlaştı. Bu yakınlaşmanın ortaya çıkardığı ihtiyaçları karşılayacak donanımına sahip kadroların oluşturulmasında önceki yılların ihmali giderilmeye çalışılmaktadır.

